

El 'Cartagenero' torna a

La intervenció de Cartagena en la política i la societat valencianes ve de llarg i ara pareix més viva que mai. Cartageners van ser els inventors i difusors de la teoria del "sureste español", cartageners són els rectors de les Universitats Politècnica de València i d'Alacant; i cartagener serà el nou president de la Generalitat valenciana.

Els alacantins vells sempre han denominat el vent del sud-est com "el cartagenero". Quan bufa vent de llebeig, encara són molts els qui utilitzen aquesta expressió. "El cartagenero" és un vent que a la ciutat d'Alacant es viu com una molèstia. El nom de "cartagenero" té alguna raó més enllà de la pura geografia. Sense dubte, la història entre Alacant i Cartagena, amb els seus dos ports en competència comercial i militar, dona explicacions de batalles passades i perdudes, però, avui, la metàfora es converteix en una clara realitat.

Els cartageners, enfrontats a la capitalitat de

Múrcia de fa segles, han mirat sempre cap al nord buscant, i trobant molt sovint, una eixida professional i vital en les comarques del País Valencià, principalment al Baix Segura, les Valls del Vinalopó, l'Alacantí i, més amunt, la Marina Baixa. Aquestes són les principals destinacions dels immigrants cartageners, uns murcians molt especials, portadors d'un cantonalisme molt arrelat davant el poder de la ciutat de Múrcia, on es concentren tots els privilegis culturals i polítics oferts per l'estructura provincial borbònica, i contra la qual, en altre temps, van alçar-se en armes i declarar la seua independència.

Cantonalismes, localismes, victimismes, Cartagena contra Múrcia... idees de molt fàcil lectura en una ciutat com l'Alacant d'avui on, a la gran immigració rebuda des dels anys seixanta, s'afegeix la rivalitat històrica amb la ciutat de València.

L'inventor del 'Sureste'. Molts dels emigrants que, abans de la democràcia, van arribar a la ciutat i província d'Alacant –sobretot a les comarques castellanoparlants o més penetrades pel castellà– es trobaren en un territori que semblava molt còmode, perquè ja des del 1952, quan acabava la postguerra, eren ciutadans del "Sureste de España".

L'inventor del "nou territori" era un cartagener: Antonio Ramos Carratalà. Nascut el 23 d'octubre del 1896, fill de cartagener, Antonio Ramos Cortés i d'alacantina, Josefa Carratalà Valero, Ramos Carratalà era des del 1940, director general de la Caja de Ahorros y Monte de Piedad del Sureste de España. Abans havia dirigit la Caja de Ahorros de Cartagena, ciutat on el 1939 va crear la fundació benèfica i docent Hispania.

La importància d'Antonio Ramos Carratalà va ser capital perquè el "Sureste" tinguerà carta de naturalesa, ja que, a l'abril de 1952, també a Alacant, va fundar la Biblioteca Gabriel Miró i va ser, des d'aleshores, el mecenes del màxim "intel·lectual" del "Sureste": Vicente Ramos Pérez, a qui va col·locar com a bibliotecari. Aquest va ser l'inici de l'activitat cultural de la Caja de Ahorros del Sureste, i amb ella, l'arribada políticocultural del "surestisme" a la ciutat d'Alacant.

El 1952, Vicente Ramos Pérez va publicar el primer número de *Sigüenza* (com el personatge de Miró) amb l'expressiu sots-títol de "Revista literaria del Sureste". Com explica l'historiador Francesc Moreno Sáez, "en aquests anys es produeix un cert buit de la tradició cultural valenciana a Alacant. Per un costat, es plantejaven diverses interpretacions sobre l'"ésser alacantí", i, per l'altre, a recer d'una realitat de bastant pes en la vida cultural alacantina –la Caja de Ahorros del Sureste– es començava a parlar del "Sureste". La

primera al·lusió amb certa consistència al "surestisme", l'he trobada en una conferència donada a l'Aula de Cultura de la Caja de Ahorros del Sureste pel periodista Gregorio C. Romero de Vicent, a l'octubre de 1935, sobre "Personalidad histórica del Sureste español". El conferenciant Romero va advocar "*por la creación de entidades formativas, transformadoras del hombre y de la vida social en nuestro sureste, superior a la torpe, a la arbitraria, a la convencional división política de las provincias*".

El "cartagenero" continuava bufant sobre Alacant, perquè el 1957, naix des de Cartagena, un nou intent de crear el "Sureste". Eugenio Martínez Pastor, falangista i director del Centro de Estudios e investigaciones San Isidro de Cartagena, publicà en aquella ciutat el seu llibre *Teoría del Sureste*, elogiat per Vicente Ramos en el diari *Información* d'Alacant, amb el seu article "Cuerpo y alma del Sureste".

Martínez Pastor propugnava al seu llibre "*la promulgación de una triple realidad geográfica, sicológica y estética, entrañada en la naturaleza de ese ser concreto denominado Sureste*". És la primera vegada que el "Sureste" s'emmarca en les províncies d'Alacant, Múrcia i Almeria –encara no hi havia aplegat Albacete. Vicente Ramos descrivia el "Sureste", com "*nuestra región natural, nuestro cuerpo y, también nuestra historia más profunda*".

Cal rescatar un altre paràgraf del llibre de Martínez Pastor, publicat per la revista *Idealidad* el 1957, sota el títol "La esperanza mediterránea del sureste", per a comprendre la dimensió de l'invent cartagener: "*La espera llena de incertidumbre, pero espera cósmica, es la actitud más fundamental del hombre del sureste*". Sota el mecenatge d'Antonio Ramos Carratalà, la vida políticocultural d'Alacant es va omplir de "surestisme". El 1958, l'Aula Gabriel Miró publicà la revista *Sureste* i la revista *Idealidad* va crear una secció anomenada "Escritores del sudeste". Hi hagué també exposicions bibliogràfiques sobre el "Sureste", jocs esportius del "Sureste" i, fins i tot, una "Asamblea de Poetas y Escritores del Sureste Español".

Torna el 'Sureste'? La història del "Sureste", que deixà de ser còmica quan a Madrid començaren a traçar-se plans geogràfics que parlaven de convertir la històrica invenció en realitat administrativa, havia quedat oblidada amb l'arribada de la democràcia; fins fa ben pocs mesos. L'actualitat valenciana va rebre amb sorpresa la tornada dels fantasmes franquistes sota el nom de "Consortio del Sudeste", un entitat de pretesa funció econòmica inspirada per les cambres de co-

Eduardo Zaplana, futur president de la Generalitat valenciana, amb el seu assessor més directe, Jesús Sánchez Carrascosa. Tots dos són nascuts al Camp de Cartagena. El Partit Popular ha estat l'impulsor del "Consortio del sureste", que vol promoure el port cartagener davant del d'Alacant.

merç de Múrcia, Almeria, Albacete i Alacant. Entre les propostes del consorci, una de les més polèmiques va ser l'aposta decidida per la potenciació del port de Cartagena, que, segons els promotors, "reuneix unes condicions d'expansió millors que les del port d'Alacant". En realitat, és el port d'Alacant, segons els informes del Ministeri d'Obres Públiques, el que major expansió ha tingut durant els últims anys, ja que el port de Cartagena, tot i ser més important, té molt reduïda la seua activitat a usos militars i de transport de derivats del petroli, i això impedeix l'expansió en altres camps. El president de la cambra alacantina en aquell moment, i un dels màxims impulsors de la idea, era l'asturià Luis Díaz Alperi, convertit, després de les passades eleccions, en alcalde d'Alacant com a primer de llista que era de la candidatura més votada: el Partit Popular. A l'endemà de la seua elecció, manifestava als diaris: "Espere que ara el projecte del consorci pugua tirar endavant perquè al govern de la nova Generalitat hi ha persones que hi són totalment favorables".

Al capdavant del govern de la Generalitat figurarà, a partir del juliol vinent, un altre cartagener: Eduardo Zaplana. La família de Zaplana es va traslladar a Benidorm després que el seu pare abandonara els negocis que tenia a Cartagena, que incloïen el desballestament de vaixells a les instal·lacions del port. El futur president de la Generalitat començà a estudiar a la Universitat de València, després d'intentar, sense èxit, cursar estudis de pilot militar en l'acadèmia militar de l'aire de San Javier. Les notes obtingudes no el feien apte més que per a intendència i ell va decidir canviar la carrera militar pel dret.

Zaplana semblava poc vinculat a la seua ciutat natal després d'haver fet la seua vida política a Alacant, primer amb el Partit Liberal, posteriorment amb la UCD i, finalment, amb el PP, però després de ser elegit com a candidat conservador a les eleccions autonòmiques va demanar la col·laboració estreta d'un paisà com a director de gabinet: Jesús

La ciutat de Cartagena, desenvolupada a través de seu excel·lent port, ha estat tradicionalment en competència amb la capital, Múrcia, i ha buscat el nord, Alacant, com a forma d'expandir el seu àmbit d'influència. El 1873, les tropes del 'Cantón' de Cartagena, bombardejaren el port d'Alacant per obligar la ciutat valenciana a seguir la seua causa.

Sánchez Carrascosa. Carrascosa és el marit de María Consuelo Reyna, directora del diari *Las Provincias*, el mitjà de comunicació més influent entre el públic conservador de València i l'element decisiu per tal que Zaplana fóra designat candidat en detriment d'altres noms del PP, millor situats a priori, com l'alcalde Rita Barberà.

Del Partido Cantonalista al PP, passant per UV. Nascut el 1957 al poble de Fuente Alamo (a deu quilòmetres de Cartagena), Carrascosa ha mantingut sempre fortes relacions amb la seua terra natal, malgrat que va estudiar farmàcia i botànica a la Universitat de València i va començar ben aviat a col·laborar en la premsa progressista valenciana. Els seus dos llibres sobre botànica *Flora valenciana* i *Las plantas de Cartagena* revelen el seu interès pels dos llocs on s'ha desenvolupat la seua vida professional i personal. De la mà del periodista J. J. Pérez Benlloch, com li agrada recordar en els dossiers de premsa, el marit de María Consuelo Reyna va començar a cobrir la informació universitària en el desaparegut diari *Noticias al día*. Sobre la universitat publicava també articles en la cartellera *Túria*, dins de la secció *La Universidad, da, da, da*. Els seus contactes i la bona relació que aleshores mantenia amb el partit socialista, li permeteren arribar a la direcció de la revista *Papers*, de la Conselleria de Cultura, en aquell moment dirigida per Ciprià Císcar. Però aquella etapa es va tancar després que Carrascosa decidís deixar al públicació per retornar a Cartagena a dirigir un diari de nova creació, *La Prensa*, que va du-

rar escassament unes setmanes i va significar un gran *fiasco* per als seus promotors, també relacionats amb el Partit Socialista. També a la regió de Múrcia, Carrascosa va treballar com a director de ràdio Fuente Alamo i Internacional Manga Radio i allí es va estrenar com a assessor polític el 1987, però no de la mà dels socialistes, amb els quals ja no tenia tan bones relacions, sinó com a director de la campanya municipal del Partit Cantonalista de Cartagena, que va obtenir l'alcaldia de la ciutat.

Després d'aquest èxit, Carrascosa va retornar a València disposat a trobar relacions amb els sectors conservadors i el seu matrimoni amb M. Consuelo Reyna li va obrir les portes, no sols a una part molt influent de la societat valenciana sinó a una interessant borsa de publicitat que es va convertir en el coixí de seguretat per al llançament de diversos projectes editorials com *La mejor Guia de Valencia* o *Shopping*, que acabaren en gran fracàs bon punt tractaren d'independitzar-se del diari degà.

Així Carrascosa tornà al camp de l'assessoria política el 1991, com a assessor de Vicent González Lizondo, candidat d'Unió Valenciana a l'alcaldia de València. Les eleccions donaren el poder a la coalició UV-PP i Carrascosa va poder beneficiar-se des d'aleshores de substanciosos contractes publicitaris en el seu últim invent, la fulla publicitària *Mini Diario Gratuito*. Des d'ací, i coincidint amb l'abandó a què *Las Provincias* va condemnar Lizondo, Carrascosa es va convertir en l'ombra de Zaplana, a qui va forçar a una campanya atapeïda de contactes i aparicions públiques, que ha demostrat ser de gran rendibilitat electoral. Carrascosa, a més de director del gabinet de Zaplana, té dins el partit funcions de responsable en àrees d'"organització, comunicació, estratègia i imatge", la qual cosa augura que continuarà al costat del futur president encara durant una bona temporada, potser, com a assessor personal amb càrrec a la Generalitat.

En les mans del president. El fet que un cartagener haja arribat a ser president de la Generalitat valenciana pot semblar la prova definitiva que les tensions històriques entre la ciutat murciana i el sud del País Valencià ja han desaparegut. Però la competència comercial entre els ports de Cartagena i Alacant, les dues ciutats en definitiva, continua, i el fet que el Partit Popular valencià haja apostat pel "Consorcio del sureste" en una maniobra que margina clarament el port d'Alacant no fa sinó preparar el terreny per a revifar les antigues polèmiques. El futur dirà fins a quin punt el president de la Generalitat pot controlar-les. **Marià Sánchez / Jordi Sebastià**

Un cartagener amb el Bloc Jaume I

Justo Nieto, a l'esquerra, rector de la Politècnica de València, ha estat l'únic rector d'una universitat valenciana que no s'ha adherit al manifest del Bloc. Andrés Pedreno, rector de la Universitat d'Alacant hi va ser favorable. Tots dos són nascuts a Cartagena.

Andrés Pedreno és un altre dels cartageners amb càrrecs importants en la vida pública valenciana. Nascut fa 41 anys, va estudiar econòmiques i empresarials a la Universitat de València, on ja va destacar pel seu brillant currículum. Especialitzat en economia internacional i estatal i autor de nombroses publicacions sobre el tema, és des de l'any passat el rector de la Universitat d'Alacant. En la votació, va obtenir el suport de les forces progressistes i del *lobby* nacionalista, que va obtenir d'ell el compromís de continuar amb la política de normalització lingüística a dins la Universitat. Caracteritzat com un home eficaç, Pedreno hagué de patir la persecució de la premsa conservadora alacantina quan va decidir donar suport al manifest fundacional del Bloc de Progrés Jaume I. El seu suport, juntament amb el d'altres personalitats d'Alacant, van ser decisius per a l'èxit de la manifestació convocada pel Bloc el dia 11 d'abril a la ciutat, precisament contra el "Consorcio del Sureste" i l'amenaça que els antics projectes franquistes tornaren a fer-se realitat.

També cartagener és el rector de la Universitat Politècnica de València, Justo Nieto, que va al·legar complicacions administratives per desvincular-se de les activitats promogudes pel Bloc Jaume I. Segons el rector, per col·laborar en l'organització dels Congressos promoguts per l'entitat cultural calia el debat i l'aprovació en un òrgan de govern, i "no hi ha hagut temps per fer-ho". Les actituds de Nieto respecte a la normalització lingüística en la Universitat que dirigeix han estat també molt més tèbies. Tot i que no s'ha manifestat mai en contra, ha deixat ben clar que, per ell, no és una prioritat i va ser per això que va prohibir que els professors i el personal administratiu poguera dedicar dues hores del seu treball a rebre classes de valencià.

La seua relació amb Cartagena sembla més forta que la de Pedreno, ja que va abandonar la ciutat més tard, després d'haver estudiat brillantment els estudis de pèrit. Amic de recordar els temps en què treballava amb el ramat familiar de cabres i gran afeccionat al cant de la mina, Nieto ha personalitzat molt la gestió de la Universitat i ha utilitzat una política de promoció molt particular que inclou l'atorgament massiu del doctorats honoris causa, entre altres, a figures capdavanteres de la dreta local com Emilio Atard. La seua última actuació més polèmica va ser l'adquisició d'un bou dels que la marca comercial Osborne utilitzava com a símbol propagandístic, que ha quedat instal·lat al campus de València, per tal de preservar-lo, en cas que, definitivament, siguen retirats de les carreteres. **J. S.**